

Интерни студентски конкурс

за израду концептуалног модела зелене парк-улице у равничарским градовима РС
Студија случаја: Улица Бродског батаљона у Броду, Република Српска

Организатор интерног студентског конкурса:

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет Универзитета у Бањој Луци
и Општина Брод

Право учешћа:

студенти Универзитета у Бањој Луци

Период трајања конкурса:

уторак 24.3.2026. – рок за предају рјешења: **уторак 28.4.2026. до 15.00 часова.**

Контакт особа и извјестилац:

проф. др Невена Новаковић, кабинет 2.05, nevena.novakovic@aggf.unibl.org

Адреса за достављање конкурсног пројекта:

Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет Универзитета у Бањој Луци, кабинет 2.05.

Пројекте доставити у затвореној омотници са ознаком: „за интерни студентски конкурс – Парк-Улица-Брод“, са шифром и без имена аутора.

Наградни фонд:

прва награда: 800,00 КМ

друга награда: 500,00 КМ

трећа награда: 200,00 КМ

Укупно: 1500,00 КМ

Конкурсни жири:

проф. др Малина Чворо, предсједник жирија, АГГФ

проф. др Дијана Симоновић, АГГФ

проф. др Тијана Вујичић, АГГФ

доц. др Јелена Давидовић Гидас, ПФ

Јована Игњатић, дипл.прав., Општина Брод

A. Сврха конкурса и програмски задатак

Контекст

Општина Брод, смјештена у равничарском дијелу сјеверне Босне и Херцеговине и Републике Српске, суочава се са урбанистичким изазовима карактеристичним за савремене градове регије — пројектовање простора примарно у функцији моторног саобраћаја, уз занемаривање потреба пјешака, бициклиста и квалитета животне средине. Улица Бродског батаљона у Броду, дугачка скоро два километра, може се посматрати у овом проблемском контексту. Улица се протеже кроз урбано ткиво повезујући два кружна тока, односно два крака кључне градске улице и уједно магистралног пута М14.1 Бијељина-Бањалука, од којих западни повезује Брод са Дервентом, а источни усмјерава саобраћај ка Шамцу и Модричи. Истовремено, улица повезује насеља, тачније омогућава директну комуникацију између централне урбане зоне, с једне стране, и насеља једнопородичног становања и градског базена са друге, што је чини кључном улицом у урбаној матрици.

Иако је улица технички регулисана — изграђени су коловоз и кружни токови на оба крај — она у већој дужини не располаже тротоарима, нема бицикличке стазе, мјеста за сједење, надстрешнице, просторе за одмор и рекреацију. Али изнад свега, улица је потпуно неозелењена: без стабала и хлада крошњи. У условима све интензивнијих љетних врућина, улица постаје пјешачки непроходна, непријатна и здравствено неподношљива за пјешаке — прегријана асфалтна површина доприноси ефекту урбаног топлотног острва и директно одбија грађане од пјешачења и боравка у отвореном простору. Улица Бродског батаљона данас функционише искључиво као саобраћајни коридор за моторна возила. Пјешаци и бициклисти немају безбједан, непрекидан, нити удобан простор за кретање.

Проблем одражава шири образац планирања и изградње равничарских градова у којима улице нису схваћене као јавни простор, него као инфраструктура протока. Посљедице су постепено гашење пјешачке културе и повећање зависности о аутомобилу, а које имају свој директан одраз у еколошком и друштвеном квалитету урбаног живота.

Програм конкурса

Конкурсом се позивају студенти да промисле и конципирају пројекат кроз три нивоа мишљења и дизајна:

- **Концептуални модел.** Универзално примјењиви концептуални модел парк-улице у равничарским градовима региона;
- **Примјена модела и идејно рјешење.** Нови идентитет улице Бродског батаљона као коридора трансформисаног у зелену, хуману и одрживу урбану осовину, кроз примјену модела парк-улице;
- **Разрада детаља.** Идејно пејзажно рјешење за рационално одржавање простора око већ изграђене саобраћајне инфраструктуре – два кружна тока.

Програмски и просторни циљеви

- Предложити **концептуални модел равничарске парк-улице** кроз приказ и објашњење идеје њених просторних карактеристика и садржаја као линеарног потеза, и композиције амбијенталних цјелина уз улицу. Модел треба конципирати као сет дизајн принципа који се односе на линеране елементе улице и њен профил, као и палету амбијенталних

модула/типова/образаца који се приликом примјене бирају, комбинују и распоређују у складу са контекстом. Модел не треба разумјети као готово просторно рјешење које ће се неконтекстуално копирати на различитим локацијама. Концептуални модел парк-улице заснивати на сљедећим вриједностима:

Улица као простор заједнице. Модел подразумијева јавни простор улице који омогућава сусрете, дјечју игру, сједење, рекреацију и угодан свакодневни пјешачки живот. Улица треба да јача осјећај заједништва, друштвену повезаност и идентификацију становника са мјестом у којем живе. Посебно треба водити рачуна о потребама старијих, дјеце и особа са ограниченом покретљивошћу.

Улица као еко-систем. Осмислити зелени коридор заснован на принципима прилагођавања клими и поднебљу — пошумљавање аутохтоним врстама дрвећа, уређење зелених површина, управљање атмосферским водама и редуковање топлотног острва. Рјешење треба да буде примјер примјене принципа зелене инфраструктуре у условима равничарских урбаних средина.

Улица као домаћинство. Рјешења треба да буду економски рационална и реално изводљива за општину скромног буџета. Конкурс вреднује промишљено коришћење материјала, рециклажу, фазну изводљивост, минималистички приступ у обликовању уличног намјештаја и одрживост у одржавању.

- Предложити **кохерентан дизајн за цијелу дужину коридора Улице Бродског батаљона**, са непрекидном пјешачком и бицикличком инфраструктуром, уређеним мјестима за одмор и боравак, рекреацију, и јасно дефинисаним уличним профилем прилагођеним постојећим регулационим условима. Рјешење треба третирати коридор у цјелини — не као низ неповезаних интервенција, него као јединствену просторну нарацију која реагује на контекст. При томе треба имати у виду сљедеће:

Уважити контекст. Улица пролази кроз различите амбијенталне зоне — стамбене, пословне, прелазне — и свака носи своје просторне карактеристике, своје кориснике и своје потребе. Рјешење треба бити осјетљиво на те разлике: препознати шта је на одређеном мјесту специфично и томе прилагодити програм и обликовање, умјесто да примјењује јединствени образац дуж цијелог потеза.

Остварити континуитет. Упркос разноврсности амбијенталних цјелина, коридор мора функционисати као цјелина за себе и дио ширег урбаног система. То подразумијева уклопљеност у систем кретања и урбану матрицу, непрекидност пјешачке и бицикличке путање, досљедност у употреби материјала и вегетације, те читљивост потеза као јединственог јавног простора са препознатљивим идентитетом.

Понудити разноврсност. Двокилометарски коридор не смије бити монотон. Рјешење треба предвидјети смјену ритмова — мирније зоне за одмор и боравак, активнија мјеста за рекреацију и игру, интензивније озелењене дионице у контрасту са отвореним партерима. Разноврсност просторног доживљаја чини улицу занимљивом за пролазак и привлачном за свакодневни боравак.

Укључити све кориснике. Јавни простор улице мора бити доступан свима — дјечи, старијим особама, особама са ограниченом покретљивошћу, пјешацима и бициклистима. Рјешење треба водити рачуна о универзалном дизајну: нивелацијама, материјалима, ширинама пролаза и распореду мјеста за одмор.

- Предложити идејно **пејзажно рјешење за простор два кружна тока**. Два кружна тока, изграђена на крајевима коридора, представљају просторне акценте улице — мјеста гдје ритам пјешачког кретања успорава, а визуелни доживљај постаје интензивнији. Иако је саобраћајна инфраструктура већ изведена, ови простори остају недовршени и неискоришћени као елементи урбане слике. Конкурс позива на промишљање рационалног, а амбициозног пејзажног и ликовног третмана тих мјеста, уз следеће смјернице:

Зелена раскрсница. Озеленити, водећи рачуна о саобраћајној прегледности. Вегетација у зони кружних токова треба да допринесе зеленом идентитету коридора, а да истовремено не угрожава прегледност раскрснице. Препоручује се избор врста ниског и средњег растног облика, са јасним зонирањем вегетације у односу на саобраћајне токове.

Раскрсница као репер. Унутрашњи простор кружног тока — заокружена партерна површина у средишту раскрснице — представља прилику за препознатљив ликовни и просторни акценат на улазу и излазу из коридора. Студенти се позивају да истраже могућности поплочавања, пејзажног обликовања, скулптуралних форми или умјетничких инсталација, које би овим мјестима дале карактер просторних знакова — оријентира у урбаном ткиву општине.

Одрживост у одржавању. Кључни критеријум за вредновање овог дијела рјешења је реалност у погледу одржавања. Рјешење треба бити пројектовано тако да у дугорочној експлоатацији не захтијева значајне ресурсе — у смислу воде, радне снаге и материјала — а да при том задржи визуелни квалитет.

Б. Садржај конкурсног пројекта

- Текстуално образложење концепта, А4 формат
- Графички прилози

1. Концептуални модел Парк-Улица

Шеме, дијаграми, колажи, скице, и сл. који објашњавају **идеју парк-улице** као универзално примјењивог модела зелене и хумане улице у равничарским градовима региона.

2. Примјена модела Парк-Улица на потезу Улице Бродског батаљона у Броду

2.1. **Шира ситуација**

Шематски приказ концепта кретања, организације урбаних садржаја, зелене структуре, и распореда нових амбијената у ширем контексту предметне улице. Размјера и подлога по избору (Google maps, Google Earth, Openstreet Maps, и сл.)

2.2. **Основа улице** у непосредном окружењу, P1:1000.
Цртеж идејног рјешења у сегментима (због дужине улице), а који укључује двије крајње раскрснице (кружне токове).

2.3. **Тродимензионални приказ** цјелине.
Тродимензионални приказ из птичије перспективе цјелине/сегмената.

2.3. **Дизајн амбијенталних модула** уз парк-улицу.
Цртежи основе и пресека, P1:50.
Цртежи детаља, P1:20 (по потреби).
Тродимензионални прикази из људске перспективе

3. Идејно пејзажно рјешење изведене саобраћајне инфраструктуре

3.1 **Пејзажно рјешење** кружних токова, 1:500
Цртежи основе и пресека, P1:500.
Тродимензионални прикази
Опис материјализације

Прилози по избору

Ц. Форма конкурсног пројекта

Конкурсни материјал се предаје у штампаној и дигиталној верзији.

Конкурсни материјал се предаје у штампаној верзији, упакован у омот димензија А1. На корицама навести адресу доставе и шифру рада. У другој мањој коверти (обавезно упакованој/залијељеној) навести шифру рада и имена аутора конкурсног рјешења. Мању коверту убацити у велику омотницу конкурсног рада.

Све графичке прилоге дефинисане у поглављу Б. Саржај конкурсног пројекта потребно је смјестити на плакате А1 формата (*landscape*) и нумерисати их у доњем лијевом углу. Сваки плакат садржи обавезне елементе:

- Логотипе расписивача конкурса (АГГФ и Општина Брод)
- Наслов конкурса
- Шифру рада
- Наслове и размјеру прилога

Дигитална верзија је истоветна штампаној верзији конкурсног рада и садржи све плакате конкурсног рада у PDF. формату, са нумерацијом докумената (*fail*) истоветном са нумерацијом аналогних плаката. При прелому за штампу потрено је водити рачуна да сви графички прилози буду разолуције за квалитетну штампу (мин. 300 dpi).

Све дигиталне документе смјестити у један директоријум назива: Sifra rada_Konkurs_Park-Ulica-Brod (латинични наслов директоријума).

Конкурсни материјал и подлоге доступан је на *Google Drive* директоријуму „Konkurs_Park-Ulica-Brod“. За одобравање приступа директоријуму, а у који се снима и дигитални формат конкурсног пројекта, обратити се Невени Новаковић на email: nevena.novakovic@aggf.unibl.org